

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ
про результати відвідування
Южного міського суду Одеської області 16.04.2025

м. Одеса- 2025 р.

I. ВСТУП

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 16.04.2025 групою НПМ здійснено відвідування Южного міського суду Одеської області (далі – суд, Южний суд) робочою групою НПМ у складі :

Тихоненко Тетяною Олександрівною, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Фісюковим Сергієм Сергійовичем, представник громадської організації (регіональний координатор при представнику Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини в Одеській області);

Суд розташований за адресою: пр. Григорівського Десанту, 26а, м. Південне, Одеський р-н, Одеська обл., 65481.

Керівництво суду:

Голова суду – Лемець Сергій Петрович.

Керівник апарату суду – Кучеренко Наталя Дмитрівна.

Організаційне та фінансове забезпечення діяльності суду здійснює Державна судова адміністрація України через Територіальне управління Державної судової адміністрації України в Одеській області.

Відповідно до статті 22 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» (далі – Закон № 1402-VIII) Южний суд є судом першої інстанції та здійснює правосуддя у порядку, встановленому процесуальним законом. Суд розглядає по першій інстанції цивільні, кримінальні, адміністративні справи, а також справи про адміністративні правопорушення у випадках та порядку, визначених процесуальним законом.

Під час проведення відвідування суду відзначено, що керівництво суду забезпечило безперешкодний доступ до всіх приміщень суду.

Штатна чисельність апарату суду – 16. Штатна чисельність суддів – 3.

Суд розміщений у двоповерховій будівлі. В установі розташовано 3 зали судових засідань, дві з яких пристосовані для розгляду кримінальних справ, де розміщена кабіна із захисного скла для підсудних. Зали судових засідань обладнані необхідними технічними засобами фіксування судового процесу (Фото № 1).

У будівлі суду облаштовано два входи/виходи – основний (центральний) та службовий (конвойний).

Центральний вхід до приміщення будівлі обладнаний пандусом для руху маломобільних груп населення відповідно до Державних будівельних норм України В.2.2-40:2018 «Будинки і споруди. Інклюзивність будівель і споруд для маломобільних груп населення», затверджених наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 30.11.2018 № 327 (далі – ДБН В.2.2-40:2018) (Фото № 2).

На вході до суду наявна вивіска із зазначенням повної назви суду.

Пропускний режим, підтримання громадського порядку в суді, припинення проявів неповаги до суду, охорону приміщень суду та забезпечення у суді безпеки учасників судового процесу здійснює Територіальне управління Служби судової охорони в Одеській області.

У суді наявне приміщення для конвою та 2 камери для утримання підсудних (засуджених) (Фото № 3).

Вікна в залах судових засідань та коридорах заграбовані що дозволяє забезпечити безпеку в суді та відповідає вимогам пункту 11 Інструкції з організації конвоювання та тримання в судах обвинувачених (підсудних), засуджених за вимогою судів, затвердженого спільним наказом Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства юстиції України, Верховного Суду України, Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, Державної судової адміністрації України, Генеральної прокуратури України від 26.05.2015 № 613/785/5/30/29/67/68 (далі – Інструкція).

В будівлі суду встановлено інформаційні стенди з наявною інформацією про графік прийому громадян, телефони гарячих ліній Державної судової адміністрації України, надання безоплатної правової допомоги, правилами та обов'язками учасників судових процесів тощо (Фото № 4).

У приміщеннях суду, у тому числі у камерах для тримання обвинувачених, підсудних (засуджених), підтримується належний санітарно-гігієнічний стан (Фото № 5).

З метою дотримання норм передбачених пунктом 9.5 Державних будівельних норм України В.2.2-26:2010 «Будинки і споруди. Суди», затвердженого наказом Міністерства регіонального розвитку та будівництва України від 17.05.2010 № 175 (далі – ДБН Суди), у залі судового засідання, визначеного для розгляду кримінальних справ, а також у камерах для утримання підсудних (засуджених) проводиться бактерицидне опромінювання (бактерицидними лампами) для забезпечення знезараження повітряного середовища та ведеться журнал з відповідними записами проведення таких опромінювань.

Також в суді організовано доступ обвинувачених (підсудних), засуджених до питної води, відповідно до вимог пункту 12 Інструкції (Фото № 6).

Доставлення обвинувачених та засуджених осіб до приміщення суду здійснюється Ротою конвойної служби Головного управління Національної поліції в Одеській області, окремим входом, який розміщений у внутрішньому дворі будівлі. Заїзд конвойного автотранспорту для посадки (висадки) обвинувачених здійснюється через внутрішній двір (Фото № 7).

Під час відвідування, обвинувачені, взяті під варту, засуджені, адмінарештовані особи в суді не перебували.

Випадків заподіяння смерті утримуванням або тілесних ушкоджень в суді не відбувалось.

Протягом 2024 та 2025 років скарг від підсудних (засуджених) осіб на умови тримання на адресу районного суду не надходило.

Відвідування групою НПМ здійснювалось вперше.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на захист від катування або нелюдського чи такого, що принижує гідність, поводження або покарання (стаття 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, частина 1 статті 28 Конституції України).

1. Згідно з вимогами пункту 6.5.2 ДБН, а також пунктів 9 і 10 Інструкції, кількість камер для тримання осіб у суді повинна визначатися з розрахунку три камери на кожен зал судових засідань, призначений для розгляду кримінальних справ. Відповідно, у зазначеному суді, де функціонують два зали для розгляду кримінальних справ, має бути обладнано шість камер.

Натомість у суді наявні лише дві камери, що не відповідає встановленим вимогам та може призвести до порушення принципів роздільного тримання чоловіків і жінок, дорослих і неповнолітніх, а також осіб, яким заборонено спілкуватися між собою.

Порушення права на життя (стаття 2 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, стаття 3 Загальної декларації прав людини, стаття 27 Конституції України).

2. У порушення вимог пункту 5.11 ДБН Суду та пункту 14 Інструкції, у суді не обладнано бокс для заїзду спеціального автотранспорту варті та посадки (висадки) обвинувачених (підсудних), засуджених або огорожену стоянку для спеціального автотранспорту варті біля зовнішнього спеціального входу.

3. У порушення пункту 13 Інструкції, до зали судового засідання № 1 не забезпечено ізольований маршрут конвоювання підсудних (засуджених) від камери до зали судових засідань, у зв'язку з чим, підсудні (засуджені) конвоюються коридором, що є доступними для сторонніх осіб, що призводить до порушення права на безпеку як відвідувачів, працівників суду, так і підсудних (засуджених), а також підвищує ризики потрапляння та передачу заборонених предметів в приміщеннях суду.

4. У порушення пункту 15 Інструкції, у блоці, де розміщена камера, у коридорах, де проходить маршрут конвоювання обвинувачених (підсудних), засуджених від камери до відділеного залу судового засідання, відсутня система відеонагляду.

5. У порушення вимог пункту 6.5.2 ДБН Суду, у суді відсутній спеціальний санвузол для обвинувачених, підсудних (засуджених).

За інформацією, наданою керівництвом суду, у разі потреби зазначених осіб конвоюють до санітарної kabіни, розміщеної на території суду.

6. У порушенні Кодексу цивільного захисту України в суді відсутнє найпростіше укриття, яке має забезпечувати можливість безпечного перебування населення від впливу небезпечних факторів, що виникають внаслідок надзвичайних ситуацій, воєнних дій або терористичних актів.

7. У порушення вимог пункту 7.1.2 ДБН Суду, при головному вході до будівлі суду, у зоні вестибюлю, контрольно-пропускний пункт вхідного контролю та охорони не забезпечений турнікетом та рамкою стаціонарного металодетектора.

8. Установлено порушення Правил експлуатації та типові норми належності вогнегасників, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 15 січня 2018 року № 25, а також ДСТУ 4297-2004 «Технічне обслуговування вогнегасників. Загальні технічні вимоги», а саме, у приміщеннях будівлі суду розміщені вогнегасники, термін дії яких закінчився в 2024 році.

Порушення прав осіб з інвалідністю (статті 9, 13 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю, статті 21 Конституції України) та маломобільних груп населення.

9. У порушення вимог пункту 8.3.1 ДБН В.2.2–40:2018, при вході до приміщення суду відсутня дублююча табличка назви установи шрифтом Брайля, що ускладнює орієнтацію для відвідувачів (Фото № 8).

10. У порушення пункту 7.2.20 ДБН Суди, початок сходів перед входом в адміністративну будівлю, де розміщується суд, не позначений тактильними (рифленими) та контрастно забарвленими попереджувальними смугами, що розташовуються перпендикулярно до напрямку руху безпосередньо перед сходами (плити з конусоподібними випуклостями).

Порушення права на професійну правничу допомогу (ст. 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, ст. 59 Конституції України).

11. У порушення статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, статті 59 Конституції України, вимог пункту 6.5.2 ДБН Суди, приміщення суду не обладнано кімнатою для роботи адвоката з обвинуваченими, підсудними (засудженими), що унеможлиблює реалізацію їх права на захист.

Окрім цього, зазначене порушення може стати причиною чергових звернень до Європейського суду з прав людини (далі – ЄСПЛ) і виплатою Україною значних сум коштів в якості компенсації.

У справі «Фірстов проти Росії» (скарга № 67312/12) ЄСПЛ констатував, що хоч підсудний і міг спілкуватися зі своїм захисником через загородження у залі суду, у тому числі під час перерв, які оголошувалися для цієї мети суддею за клопотанням заявника, не було доведено, що такі консультації носять конфіденційний характер у зв'язку з присутністю конвою у межах досяжності слуху. Таким чином, ЄСПЛ засвідчив порушення статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Отже, проведення зустрічі адвоката із утримуваними особами у приватному порядку є необхідним для їх захисту від неналежного поводження.

Інші порушення.

10. У порушення пункту 6.5.3 ДБН та пункту 12 Інструкції, у приміщенні варті відсутня металева шафа, що замикається на замок, для зберігання навісних замків, ключів від камер, спеціальних засобів та службових документів.

11. Під час відвідування суду групою НПМ виявлено, що в аптечці, яка знаходиться в приміщенні варті, зберігаються лікарські засоби з простроченим терміном придатності (Фото № 9, № 10).

12. Під час відвідування суду групою НПМ співробітницею Служба судової охорони не було надано допуску до журналу відвідувачів суду.

13. На центральному вході до приміщення суду не функціонує "Кнопка дзвінка виклику" співробітника суду.

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ

Територіальному управлінню Державної судової адміністрації України та управлінню Служби судової охорони у Одеській області

Вжити заходи щодо запобігання порушень, що призводять або можуть призводити до порушень прав людини.

Южненському міському суду міста Одеси:

1. Забезпечити у суді кількість камер для підсудних (засуджених) не менш ніж 4 м² виходячи з розрахунку три камери на кожен зал судових засідань для розгляду кримінальних справ та санітарний вузол;

2. Обладнати бокс для заїзду спеціального конвойного автомобіля або огорожену стоянку для спеціального автотранспорту варті;

3. Забезпечити ізольований маршрут конвоювання підсудних засуджених від камер до віддаленої зали судового засідання для розгляду кримінальних, а також обладнати такий маршрут кнопками звукової сигналізації та відеофіксації;

4. Облаштувати у будівлі суду найпростіше укриття;

5. Забезпечити контрольо-пропускний пункт вхідного контролю та охорони суду турнікетом і рамкою стаціонарного металодетектора;

6. Забезпечити своєчасний технічний огляд вогнегасників та посилити контроль за дотриманням вимог пожежної безпеки;

7. Створити для маломобільних груп населення відповідні умови доступу до приміщення суду;

8. Приміщення суду обладнати кімнатою для роботи адвоката з обвинуваченими, підсудними (засудженими) для реалізації їх права на захист;

9. Оновити склад аптечок невідкладної медичної допомоги;

Додаток: фотоматеріали на 4 арк. в 1 прим.

Керівник групи НПМ

головний спеціаліст

Відділу сприяння роботі регіональних

представництв Секретаріату

Уповноваженого Верховної Ради

України з прав людини

Тетяна ТИХОНЕНКО

Фото 1

Фото 2

Фото 3

Фото 4

Фото 5

Фото 6

Фото 7

Фото 8

Фото 9

